

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2021 til oktober 2022

Indledning

I denne årsberetning gives først en omtale af aktiviteter udført af DOF's Fuglestationsudvalg (FSU). Dernæst omtales udvalgte aktiviteter på fuglestationerne i Blåvand, Gedser og Skagen.

Udvalgets aktiviteter

Træktælling

FSU ønsker at opbygge en større pulje af trækobservatører, så en bemanding af træktællingerne der udføres ved fuglestationerne i Blåvand, Gedser og Skagen kan sikres. Tidligere år har FSU to gange afviklet kurser i træktælling i Gedser og Blåvand. I år har FSU prøvet at etablere en gruppe/fællesskab for trækobservatører. Via flere kanaler blev mulige deltagere opfordret til at melde sig som interesserede. Det gav en liste på 35 personer. Facebook-gruppen 'Danske Trækobservatører' blev etableret i foråret 2022.

Logo for Danske Trækobservatører.

Der kom 85 medlemmer i gruppen, men det var desværre kun initiativtageren fra FSU som lagde indlæg på Facebook-gruppen.

Da det i efteråret 2022 kunne konstateres, at der som følge af initiativet ikke var kommet nye træktællere på de tre fuglestationer, og at der fortsat ikke var aktivitet på Facebook-gruppen, blev gruppen sat på standby.

Ringmærkning

FSU afholdt i september i samarbejde med Danmarks Ringmærkerforening, Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum og Blåvand Fuglestation begynderkursus i ringmærkning i Blåvand.

Egenfinansiering

I foråret indsendte FSU en ansøgning til Nordea-fondens lokalforeningspulje. Formålet var at kunne få penge til bedre udstyr til gennemførelse af natformidlingsarrangementer. FSU ansøgte derfor om penge til at købe natkikkerter til de tre fuglestationer. Vi vil gerne takke Nordea-fonden for de 50.000 kr., som fonden bevilligede. Pengene blev anvendt til to Leica natkikkerter til Blåvand og Gedser Fuglestation. Skagen Fuglestation havde allerede en natkikkert.

Helgolandsruse på Helgoland. Foto: John Frikke.

Studietur til Helgoland

Sidst i september gennemførte FSU en studietur til Vogelwarte Helgoland på den røde

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2021 til oktober 2022

sandstensklippe ude i Tyske Bugt. Fuglestationen på Helgoland har siden 1909 fanget og ringmærket hundredtusinder af trækkende småfugle i deres tre store helgolandsruser, og er den næstældste fuglestation i Verden.

Besøget gav god indsigt i, hvordan der arbejdes på Helgoland, og der blev i stor stil udvekslet viden og erfaringer. En særskilt rapport om besøget vil kunne findes på FSU's hjemmeside.

Blåvand Fuglestation

I efterårsferien 2021 var der igen felttræf i Blåvandområdet og DOF Ung havde lejr på Blåvandsgård. I den forbindelse gav fuglestationen en aften pizzaer, og efterfølgende fortalte Bent Jakobsen, John Frikke og Svend Aage Clausen om DOF's fuglestationer og om Blåvand Fuglestations historie – godt krydret med gode historier om fugle og folk i fuglestationsmiljøet. Efterfølgende fortalte Jonas Pedersen og Sebastian Thorup Hansen om, hvordan det er at være ung på en fuglestation.

Året sluttede med Bairds ryle og Isabellastenpikker, og i efteråret blev der ligeledes registreret natsværmere i stationshaven. Det gav i alt 3.123 artsbestemte individer af 393 arter, som Merit Lenk har tastet ind i Naturbasen.

Frokost til det arbejdende folk. Foto: John Frikke.

I begyndelsen af 2022 blev fuglestationen beriget med et nyt køkken, som blev finansieret af Varde Kommune og Blåvand Fuglestations Venner. Ved denne lejlighed blev vaskemaskinen flyttet til

køkkenet, så der nu er der brusere på begge badeværelser på 1. sal. Den 13. marts blev den årlige forårsarbejdsdag gennemført med deltagelse af en god flok af fuglestationens venner.

Fuld dækning i foråret 2022

Efter succesåret 2021 fortsatte de gode takter i foråret 2022. Blåvand Fuglestation havde bemanding hele foråret med både observatør og ringmærker. Det er andet år i træk, hvor fugletrækket er blevet dækket hele foråret, og i år var det Mikkel Bello, som tog tjansen på Danmarks vestligste punkt.

Havobs den 23. maj 2022. Foto: Sven Dall.

Desuden var Menno den Uijl fra Holland på internship fra Has University, og han valgte at lave et speciale om ankomsttidspunkter for udvalgte arter af trækkende småfugle. Det udmøntede sig i en rapport med titlen: "The change in the phenology of spring migrating passerines at Blåvand Bird Observatory in Denmark in the period 1984 – 2021." Denne interessante publikation bliver lagt på Blåvand Fuglestations hjemmeside, lige som det undersøges, om den kan blive til en videnskabelig artikel i DOFT.

Forårets ringmærkning fra 15. marts til 15. juni blev dækket fint med hjælp fra ringmærkere af flere nationaliteter, og i maj havde vi i en periode besøg af Morten Jenrich Hansen, som tog

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2021 til oktober 2022

blodprøver til Statens Naturhistoriske Museum i forbindelse med projektet vedrørende West Nile Virus. Den 1. maj fremviste vi i samarbejde med Statens Naturhistoriske Museum ringmærkning, og godt 25 gæster så og hørte om den vigtige aktivitet, som løbende resulterer i data vedrørende vore trækfugle.

Fuglebeskyttelse og en ny art for Danmark

I begyndelsen af maj blev der i samarbejde med Nationalpark Vadehavet og Forsvaret opsat et rævesikkert hegn omkring kolonien af ynglende Dværgterner på Nordhukket. Til forskel fra de tidligere "markeringshegn", så blev det strømførende hegn med tilhørende information om strandens ynglefugle en kæmpe succes, og mindst 15 unge Dværgterner kom på vingerne.

Foråret bød også på en ny art for landet, idet en Moltonisanger blev observeret i Mosen umiddelbart nord for Blåvand Fyr.

Moltonisanger i Blåvand – ny for DK. Foto: Maria Rasmussen.

Træktællinger og uddannelse

DOF Ung afviklede en velbesøgt sommerlejr på Blåvand Fuglestation, som var en ubetinget succes. Alle deltagere fik oplevet det imponerende sommertræk af arktiske vadefugle og en rigtig god ringmærkningsdag.

I august startede Jonas Pedersen og Sebastian Thorup Hansen op som henholdsvis ringmærker

og observatør, og de dækker hele sæsonen, som de også gjorde sidste år. Desuden deltager adskillige frivillige i de daglige opgaver på fuglestationen.

Sidste weekend i september havde Ringmærkerforeningen sammen med Ringmærkningsafdelingen på Statens Naturhistoriske Museum ringmærkningskursus på fuglestationen. Det var en fantastisk weekend med et pænt antal fugle, men ikke flere end der var tid til at studere de enkelte arter og individer. Og så gjorde en Hvidbrynet Løvsanger jo ikke weekenden ringere!

Gedser Fuglestation – Feltarbejde, forskning og formidling

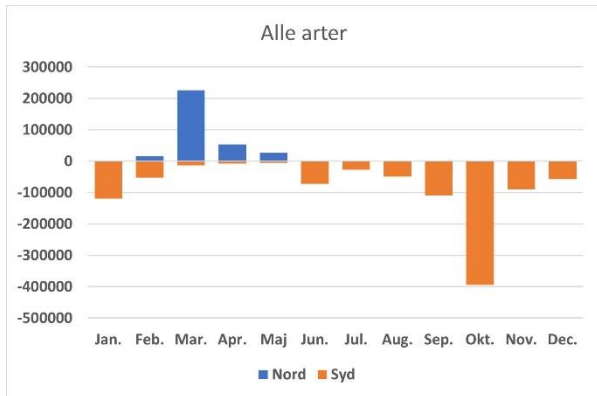
Som de foregående år har vi både tænkt fremadrettet, håndteret den daglige drift og anvendt de data om fugletrækket, som vi har indsamlet gennem årene.

Feltarbejde

Gedser Fuglestation ville i år gerne have udfyldt to huller i vores viden. Hvordan forløber trækket hele året igennem? Hidtil har vi kun dækket fra august til december. Hvordan er forårstrækket ved Gedser Odde i forhold til ved Hyllekrog. Tre frivillige har derfor gennemført en "helårstælling", hvor vi mindst én gang i hver 10-dages-periode fra sidst i december til først i august har gennemført standardiseret træktælling.

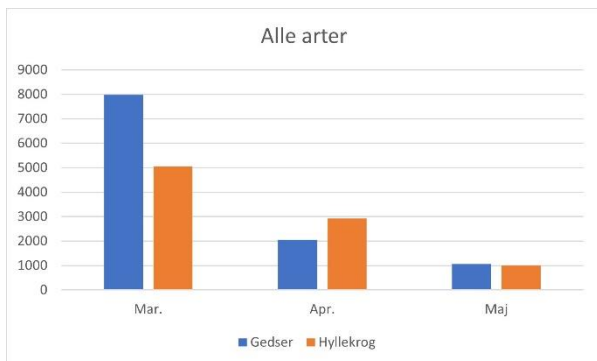
Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2021 til oktober 2022

Korrigeret antal trækkende fugle ved Gedser Odde året igennem.

Det viste sig, at der er træk hele året: Forårstræk marts-april, fældningstræk for især Ederfugl i juni og efterårstræk september-november. De syd-trækkende fugle december-februar er nok reelt kompensationstræk for vestenvindens drift af de rastende fugle. Læs mere i "[Fugletrækket ved Gedser Odde året igennem – med fokus på hav-trækket](#)".

Tilsvarende blev der i marts-maj gennemført sammenligning af trækket ved Gedser og Hyllekrog ved med samme observatører af gennemføre mindst én standardtælling i hver 10-dages-periode.

Sammenligning af gennemsnitligt antal trækkende fugle pr. 5-dagestælling ved Gedser og Hyllekrog.

Det var lidt overraskende, hvor ens tallene var, når samme metode og samme observatører blev

brugt de to steder. Læs mere i "[Forårstræksammenligning Gedser - Hyllekrog 2022](#)".

Det ser desværre ud til, at der kommer et hul i år-rækken med data fra den standardiserede efterårstræktælling fra august til december ved Gedser Odde. I efteråret 2022 ser det ud til, at vi kun får fast dækning i oktober.

På denne septemberdag blev der ivrigt set på træk ved Gedser Odde, men ingen har villet påtage sig at gennemføre de standardiserede træktællinger. Foto: Bo Kayser.

Ringmærkning er gennemført efter standarden. Den nye natkikkert er anvendt nogle gange til om natten at forsøge at fange rastende fugle på stranden, så de kunne blive ringmærket.

Som en ny aktivitet for Gedser Fuglestation har vi gennemført Punkttælling med både vinter-, sen-yngle- og nattælling.

Finansiering

Finansiering af de igangværende aktiviteter er gået godt det seneste år. Med tilskud fra DOF, kommunen, fra frivillige og fonde har økonomien hængt sammen.

Som noget nyt har Gedser Fuglestation i 2022 fået tilskud fra Guldborgsund Kommunes biodiversitetspulje. Tak for det. Der skal laves naturpleje og formidling om biodiversitet på fuglestationsområdet.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2021 til oktober 2022

Revitalisering af Gedser Fuglestation

Vi skal på en eller anden måde have en yngre fuglestationsleder, som kan tiltrække unge og yngre frivillige. Det skal gerne findes sted senest i 2025. Det skyldes, at den nuværende lejekontrakt med Naturstyrelsen løber ud i 2027, og på det tidspunkt skal fuglestationen gerne have et nyt hold klar, som vil kunne varetage opgaverne i en kontraktperiode fra 2028 til 2037. Hvordan en sådan foryngelse på Gedser Fuglestation kan finde sted, ved vi ikke. Hvis det ikke lykkes, kan der i stedet komme en årrække med et lavere aktivitetsniveau eller i værste fald en opsigelse lejekontrakten.

Skagen Fuglestation

Forårstrækket af rovfugle i Skagen gav vanen tro masser af store vingefang og sjældne juveler som f.eks. Steppeørn, Dværgørn, Høgeørn, Blå Glente, Lammegrib, Lille Tårnfalk og Slagfalk. En lang periode med varme og østenvind i august bragte mange Aftenfalke til Skagen, heriblandt to mærket i Ungarn og én fra Slovakiet.

Trækkende Islom, Skagen, 28. maj 2022. Foto: Erik Christoffersen.

Det stabile højtryksvejr i den periode gav meget få småfugle i ringmærkningen om morgenen, men så var det godt, at der var god energi til mange nætter med nat-ringmærkning. To Lille Stormsvaler og en overraskelse i form af en Stor

Stormsvaler blev mærket i sensommeren på stranden ved Det Grå Fyr. Mange, både fuglekiggere og naturinteresserede borgere, har fulgt os under nattens aktiviteter til stor glæde. Der er en meget høj genmeldingsprocent på Lille Stormsvaler, hvilket giver grobund for ny viden om artens tilstedeværelse i danske farvande, for en fugl som ellers er svær at undersøge hyppigheden af, når den er så afhængig af mørke. Vi får herigennem også ny viden om deres fysiske status når de immature fugle er ude at udforske havene omkring os. Yderligere fokus på mærkning af Tredækkere om natten og samarbejde med andre ringmærkere gav ikke den ventede succes, sandsynligvis grundet tørke i den periode, hvor arten raster i landet. Det blev dog til i alt to fugle i efteråret – en adult i Himmerland og en 1K i Thy. Sidstnævnte mærket af Nordvestjysk Ringmærkningsgruppe. Blandt highlights fra mærkningen ved Kabeltromlen på Grenen kan nævnes hele to Lille Rørsangere i foråret og i felten blev der observeret en Alpejernspurv i starten af maj samt en Cistussanger i juli. De heldige observatører, som var på plads med skoper yderst på Grenen den 13. september, kunne nyde en flot Atlantisk/Scopolis Skråpe i forbindelse med den første rigtige vestenvindsblæst.

22 unge har i løbet af året arbejdet og boet på fuglestationen og gennemført et bredt spektrum af opgaver i felten. Derudover har der yderligere været en håndfuld praktikanter i kortere perioder og en del tilbagevendende frivillige fra tidligere år på besøg med kortere ophold. Fuglestationens lejlighed har været udlejet hver uge fra marts til og med midten af november. Omkring 75 ture er gennem året gennemført med glade deltagere i alle aldersgrupper.

I foråret startede fuglestationen samarbejde med Aarhus Universitet (AU) om at monitere trækket af store vingefang over Kattegat og Skagerrak med det mål at undersøge, hvilken konsekvens tilstedeværelsen af vindmøllefarme til havs kan

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2021 til oktober 2022

have på fugletrækket. Dette projekter indebærer både GPS-mærkning af større rovfugle, radar-overvågning og højdemålinger med laser-kikkert. Projektet gik i gang i foråret og fortsætter i hvert fald indtil 2023. I maj koordinerede fuglestationen for andet år i træk punkttællinger kombineret med lydoptagelser i området, som et pilotprojekt under DOF's Punkttællingsprojekt 2.0. CES-sitet ved Jennes Sø blev nedlagt, men et nyt CES-site ved Skarvsøen på Nordstrand blev forberedt, så det er klart til 2023-sæsonen. Det bliver til den tid spændende at følge resultaterne fra de nye steder. Ligesom tidligere år bidrager frivillige til NOVANA-overvågningen gennem tællinger af rastende fugle på hele Skagen Odde, og skarvkolonien er fulgt med sporadiske tællinger. Skarverne rugede usædvanligt længe, og der kom derfor unger meget sent. Helt henne i august kunne der ses unger på rederne. Kun ca. 80 unger blev flyvefærdige. Den tørre sommer og start på efteråret betød, at der var usædvanligt meget lavvande i hele Grenen-området, og mange vadefugle søgte til mudderfladerne i Skarvsøen. Det gav gode muligheder for nat-ringmærkning, hvor bl.a. en snes Enkeltebekkasiner og flere Dobbeltbekkasiner blev ringmærket.

Enkeltebekkasin ringmærket i Skagen 27. september 2022.

I efteråret blev fuglestationens Motus radiomodtager genaktiveret efter en god praktisk og

ingeniørmæssig indsats, og der er nu forbindelse til modtageren fra Det Grå Fyr, så status kan tjekkes uden at bevæge sig ud til masten. I vinters indsamlede fuglestationen mange døde malmukker til undersøgelse for plastik som led i et samarbejdsprojekt med AU og Miljøstyrelsen. I samme periode var mange udsultede alkefugle desværre drevet i land, et ikke særlig rart syn. I foråret og efteråret monitorerede fuglestationen flagermus med en detektor, som var aktiv hver nat i maj og igen fra anden halvdel af august og september ud. Disse registreringer indgår i et projekt, hvor der samarbejdes med svenske forskere om at undersøge trækbevægelser af flagermus over og omkring Kattegat. Både forår og efterår blev der optaget NocMig-optagelser – lydoptagelser af fugletrækket om natten, som løbende testes ind i Trektellen.org af frivillige.

Fuglestationen er begyndt at forberede data for de første undersøgelser af rovfugleobservationer tilbage tid. Det er et tidskrævende arbejde, men de bliver spændende at se, hvilke tendenser der over tid er at spore i rovfugletrækket over Skagen. To tidligere frivillige på stationen har afleveret hhv. bacheloropgave og kandidatopgave baseret på analyser af ringmærkningsdata.

Kontakt FSU

Udvalget:

E-mail: FSU@DOF.DK

Hjemmeside: <http://www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/fuglestationsudvalg>

Formand: John Frikke, tlf. 20 42 62 65,
e-mail: john.frikke@mail.dk

Næstformand: Bo Kayser, tlf. 51 34 62 78,
e-mail: bo.kayser@gmail.com